

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 714 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasini dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynutdinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrorov Farxod Baxriddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmadchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoirazimovna , kafedra professori	
Mamalakati iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni.....	164
Ibragimov G'ayrat Ablalulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramonova , tadqiqotchi;	
Umurov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abduljabbor Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlikka ta'siri	179
Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktram Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orkali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar	
va ular hisobining amaldagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abduturapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha	
usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi	
va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli	
yo'nalishlari	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni	
amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	284
M. Samiyeva , kafedra assisenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmirza Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	

Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish.....	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитжонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari.....	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики	369
Абдуллаев Анвар Фархадович , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik	375
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике.....	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шохрухович , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d., Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f.d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан	412
Кошанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbonova Shaxrinov , doktorant	
Erkin iktisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсодикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолiddin угли , магистр	

Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari.....	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi.....	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат"	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности	
производства каракулеводческой продукции.....	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения	
конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f.n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish.....	521
Yuldashev Furqat Nurilloevich , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otabek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlarini	537
Qurbonov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ	
boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
O'rta Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi.....	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi.....	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari.....	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulmatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapparovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'рни va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari.....	598
Usmonova Dilfuza Ilhomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish.....	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati.....	614
Asamxodjaeva Shoirra Shukurullaevna , katta o'qituvchi	

Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari	627
Kenjayev Ilhom G'iyozovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimamatovich , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyevna , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari...	683
Shaniyazova Zamira Oralbeyevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari.....	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi.....	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	

REPUBLIKAMIZDA “YASHIL IQTISODIYOT”NI SHAKLLANTIRISHDA AGROXIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YUNALISHLARI

Mirzayev Q. J.
SamISI, “Raqamli iqtisodiyot”
kafedrası mudiri, i.f.d., professor

Jonuzokov M. K.
TDIU, “Iqtisodiyot va biznes”
kafedrası assistent o'qituvchisi

Annotatsiya: Respublikada “Yashil” iqtisodiyotni jadal rivojlantirishning muhim asoslaridan biri sifatida agroxizmatni taraqqiy ettirish imkoniyatlari ochib berilgan va tadqiqot natijalaridan kelib chiqib uning asosiy yo'nalishlari ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: “Yashil” iqtisodiyot, “ekologik toza” mahsulot, agroxizmat, modernizatsiya, diversifikatsiya, “yashil agroservis”.

Abstract: The possibilities for the development of agricultural services have been identified as one of the important foundations for the development of a “green economy” in the republic, and based on the research results, its main directions have been scientifically substantiated.

Key words: “green economy”, “environmentally friendly” products, agricultural services, modernization, diversification, “green agricultural services”.

Аннотация: В качестве одной из важных основ развития “зеленой экономики” в республике определены возможности развития агросервиса, а по результатам исследований научно обоснованы его основные направления.

Ключевые слова: “зеленая экономика”, “экологический чистый” продукция, агросервис, модернизация, диверсификация, “зеленый агросервис”.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini jadal rivojlantirishning muhim asoslaridan biri “Yashil” iqtisodiyotni shakllantirish hisoblanadi. Mamlakatimizda “Yashil” iqtisodiyotni tizimli faoliyatini yo'lga qo'yish qishloq xujaligi tarmogi rivojiga, ayniqsa agroxizmat taraqqiyotiga bevosita bog'liq hisoblanadi.

Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, “Barcha viloyatlarda... “yagona darcha” tamoyili asosida 100 dan ortiq agroxizmatlar ko'rsatish yo'lga qo'yiladi”¹. Shu bilan birga “... ilm-fan va innovatsiyaga asoslangan agroxizmatlar ko'rsatish tizimini takomillashtirish”² vazifasi qo'yilgan.

Agroxizmat korxonalari o'zlarining aksariyat xizmatlari bilan agrar sohada mahsulotlarini ishlab chiqarish jarayonida ishtirok etadi va bevosita mahsulot ishlab chiqarish darajasiga ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, bu Respublikamizda “Yashil” iqtisodiyotni shakllantirishda alohida ahamiyat kasb etadi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2020-yil yanvar

2 “2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi” 2022-yil yanvar / <https://president.uz/uz/pages/view/strategy>

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Iqtisodiyot sohasida ko'pgina iqtisodchi olimlar o'z qarashlarini bayon etgan. Unga ko'ra iqtisodiyot, bir tomondan alohida olingan iqtisodiy kategoriya sifatida ifoda etilsa, boshqa tomondan sohalardagi iqtisodiyot, jumladan "Innovatsion iqtisodiyot"³, "Raqamli iqtisodiyot"⁴, "Yashil" iqtisodiyot shaklida bayon etiladi. Malumki, "iqtisodiy kategoriyalar... iqtisodiy jarayonlar va maqbul hodisalarning ayrim tomonlarini ifoda etuvchi ilmiy nazariy tushunchadir"⁵, deb etirof etiladi. Shunday ekan "Yashil" iqtisodiyot alohida iqtisodiy kategoriya va soha iqtisodiyoti sifatida chuqur tadqiq etishni taqozo etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot ishini bajarish davomida ilmiy bilishning analiz, sintez induksiya, deduksiya, shuningdek abstrakt mantiqiy yondashuv usullaridan keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda agroservis subyektlari tomonidan ko'rsatiladigan har xil turdagi xizmatlar, agrar soha xo'jaliklarida "Yashil" iqtisodiyotni tashkil etish, uni barqaror rivojlantirish va samaradorligini oshirishga ta'sir etuvchi asosiy omillardan biri bo'lib hisoblanadi. Shuning uchun ham agroservis agrosanoat majmuyidagi ishlab chiqarish infratuzilmasining asosini tashkil etib, uning yana bir muhim jihati "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishdagi rolini oshirish bo'lib hisoblanadi.

Respublikada "Yashil" iqtisodiyotni shakllantirish tizimida agroxiizmatlar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishdan tashqari, yetishtirilgan mahsulotni tayyorlash, quritish, saqlash va joylashtirish, tashish hamda boshqa shu kabi jarayonlarda ekologik toza mahsulotlarni shakllantirishga kursatiladigan xizmatlar majmuidan iborat.

Bugungi kunda "Yashil" iqtisodiyotni shakllantirishda agroxiizmatni rivojlantirish zaruriyati quyidagilarda o'z aksini topadi:

- "Ekologik toza" qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish uchun "Yashil" iqtisodiyot talabiga mos fermer va dehqon xo'jaliklari vak ularga mos birlashtirilgan yer maydonlarining mavjudligi;
- "Ekologik toza" mahsulotlarni yetishtiruvchi fermer va dehqon xo'jaliklarida yetarli moliyaviy resurslari bilan taminlanganlik darajasi;
- "Yashil" iqtisodiyot talablariga mos agrar soha tarmoqlari va korxonalarini modernizatsiyalash va diversifikatsiyalashganlik darajasi;
- Sifatli va o'z vaqtida agroservis xizmatlarini ko'rsatish orqali "ekologik toza" qishloq xo'jalik mahsulotlarini yetishtirish va yuqori samaradorlikka erishish imkoniyatlarining mavjudligi;
- Jahon tajribasidan kelib chiqib "Yashil" iqtisodiyotni shakllantiruvchi yuqori sifatli va kamxarj agroxiizmatlarning yo'lga qo'yishning taraqqiyot strategiyasining belgilanganligi bilan xarakterlanadi.

Shunday ekan, Uzbekistonda "Yashil" iqtisodiyotda agroxiizmat tizimiga agrar sohada "ekologik toza" mahsulot ishlab chiqarish jarayoni bilan bog'liq moddiy-texnika ta'minoti, transport xizmatlari, aloqa xizmati, urug'lik bilan ta'minlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlaydigan obyektlar, agroxiimyo xizmati, melioratsiya xizmati, veterinariya va naslchilik xizmati, yem-xashak ta'minoti xizmatlari va boshqalar kiradi.

"Yashil" iqtisodiyotda agroxiizmat – bu bozor iqtisodiyoti sharoitida agrar soha tizimida "ekologik toza" mahsulot ishlab chiqarish ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan, shu jarayonda zamonaviy texnika va texnologiyalarga asoslangan holda iste'molchilar talab va takliflarini o'zaro uyg'unlikda shakllantiruvchi hamda uni amalga oshirish davrida daromad keltirishga yo'naltirilgan maqsadga muvofiq faoliyatlar majmuyidir.

Bozor munosabatlari sharoitida "Yashil" iqtisodiyot agroxiizmatlari iqtisodiy kategoriya sifatida o'zining bir qator xususiyatlariga ega va ular, bizningcha, quyidagilardan iborat:

- agrar sohadagi qishloq xo'jalik korxonalarida agroxiizmatlardan foydalanib "ekologik toza" mahsulotlarni ishlab chiqarish imkoniyatini yaratadi;
- agroxiizmat subyektlari bevosita moddiy ne'matlar yaratmasada, ammo ular faoliyatini rivojlantirishga mablag' sarflagan subyektlarga ham, ular xizmatidan foydalangan xo'jaliklariga ham "ekologik toza" mahsulotlar ishlab chiqarishdan qo'shimcha daromad olish imkonini yaratadi;
- agrar soha tizimi fermer va dehqon xo'jaliklarida "Yashil" iqtisodiyot tizimi yo'lga qo'yilib natijada mehnat unumdorligi oshadi, mehnat taqsimoti maqbullashtirilib, qishloq aholisini ish bilan bandlik muammosini hal etishga yordam beradi.

3 Mirzayev Q. J., Shavqiyev E. Sh., Janzakov B. K. Innovatsion iqtisodiyot.. O'quv qo'llanma – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. – 298 bet.

4 Mirzayev Q. J., Boboqulov S. B., Janzakov B. Q. Raqamli iqtisodiyot./ O'quv qo'llanma/ Samarqand.: SamISI, "STAP-SEL" MChJ. Nashriyot matbaa bo'limi, –2022 y. 288 bet

5 Shodmonov Sh. Sh., Alimov R. X., Jo'rayev T. T. Iqtisodiyot nazariyasi. T. "Moliya" nashriyoti 2002, 416-bet

O'zbekistonda "Yashil" iqtisodiyotni tizimli taraqqiy ettirishda agroxizmatni modernizatsiyalash muhim ahamiyatga ega hisoblanib, u quyidagi xarakterli jihatlari bilan ifodalanadi:

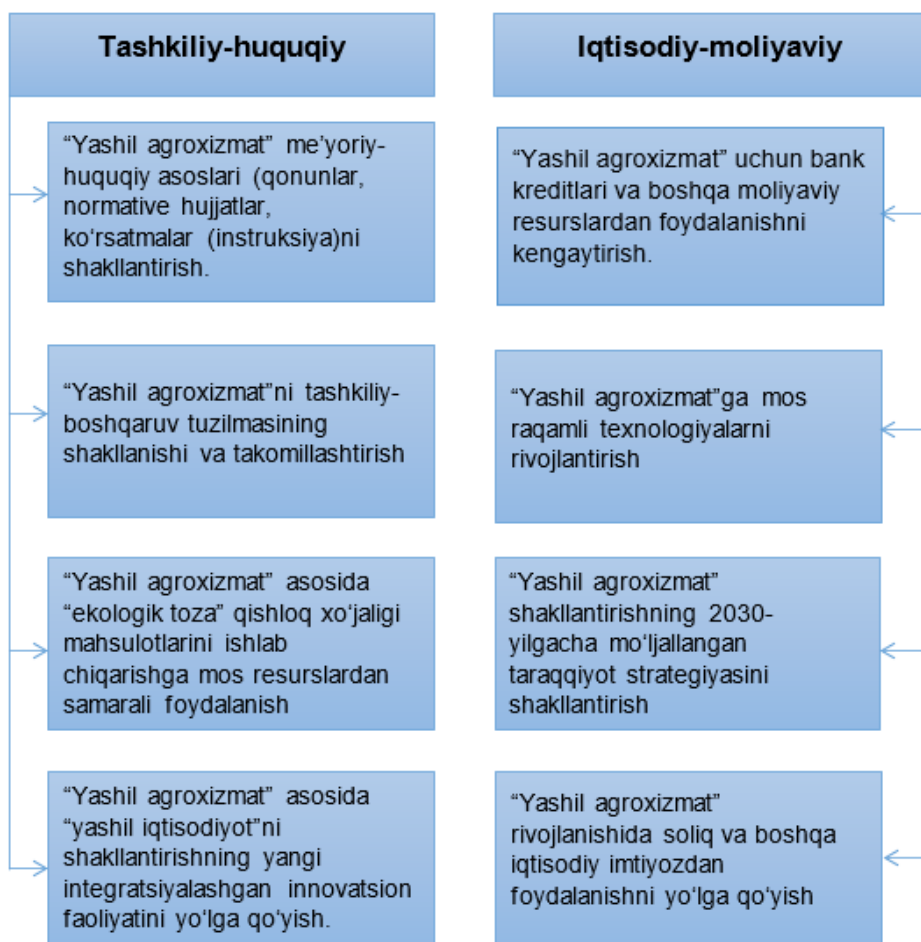
- Agrar sohani "Yashil" iqtisodiyot talablari asosida bugungi va kelajakdagi intensiv rivojlantirish imkoniyatlarini yaratish;
- Qishloq xo'jaligida raqamli va innovatsion texnologiyalar asosida "Yashil" iqtisodiyot ga mos modernizatsiyalash bo'yicha chora-tadbirlar va yo'l xaritalarini ishlab chiqish;
- Agroxizmat ko'rsatuvchi korxonalarini faoliyatini modernizatsiyalash natijasida agroxizmatlar bozorida raqobatbardoshlikni oshirish hamda uni "Yashil" iqtisodiyotga qaratilgan milliy tizimini shakllantirish;
- Agroxizmatni sifatli amalga oshirishda asosiy va aylanma vositalardan foydalanish, boshqarish jarayoni va moliyaviy munosabatlarni "Yashil" iqtisodiyot ga mos modernizatsiyalash tizimini amalga oshirish va boshqalardan iborat.

"Yashil iqtisodiyot"ni shakllantirish tizimida agroservis xizmatlar sohasida diversifikatsiyalashning asosiy motivlari quyidagilar bilan xarakterlanadi:

- "ekologik toza" mahsulotlar ishlab chiqarishga imkon beruvchi agroxizmat ko'rsatishning yangi turlarini ko'paytirish va agroxizmatlar hajmini oshirib borish.
- "ekologik toza" mahsulotlar ishlab chiqarish jarayonida agroxizmat ko'rsatish korxonalari va tashkilotlari uchun o'zaro aloqa va munosabatlar integratsiyasini ko'chaytirish.
- "ekologik toza" mahsulotlar ishlab chiqaruvchi agroxizmat korxona xarajatlarini kamaytirish va yuqori daromad olishga erishish.

Agroxizmat ko'rsatish korxonalarini rivojlantirish va xizmatlar samaradorligini oshirish uchun resursterjamkor texnologiyalar va intensiv omillardan samarali foydalanish.

Bugungi kunda iqtisodiyotimizda amalga oshirilayotgan jadal taraqqiyot Respublikamizda shakllantirishda "yashil agroxizmat" tizimini yo'lga qo'yishni taqozo etmoqda. "Yashil agroxizmat" bu- "Yashil" iqtisodiyotni shakllantirish imkoniyatini yaratuvchi barcha agroxizmatlar majmuasidan iborat. Shunday ekan, tadqiqot natijalariga ko'ra ushbu tizimni rivojlantirishning mexanizmlari ilmiy asoslanildi. Unga kura "yashil agroxizmat" tizimining tashkiliy-huquqiy hamda iqtisodiy-moliyaviy mexanizmlarining tarkibi taklif etildi (1-rasm).

1-rasm: "Yashil agroxizmat"ni rivojlantirish mexanizmlarining asosiy yo'nalishlari

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagilardan kelib chiqib, O'zbekistonda "Yashil" iqtisodiyotni shakllantirishda agroxizmatni rivojlantirishning asosiy konseptual yunalishlari quyidagilardan iborat:

Birinchi, Respublikada "Yashil" iqtisodiyot talabiga mos va uning taraqqiyotini taminlaydigan "yashil agroxizmat" tizimidan keng foydalanish;

Ikkinchi, "Yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning iqtisodiy natijasi sifatida "ekologik toza" qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishga erishish;

Uchinchi, "Yashil" iqtisodiyotshakllantirishning muhim asosi bulgan agroxizmatni modernizatsiyalash va diversifikatsiyalash tizimini yulga quyish;

To'rtinchi, raqamli texnologiyalardan foydalangan holda "yashil agroxizmat" tizimi asosida "Yashil" iqtisodiyotni respublikamizda jahon talablari asosida rivojlantirish va raqamli agroxizmatni shakllantirish;

Beshinchi, O'zbekistonda "Yashil" iqtisodiyotning talabiga mos "yashil agroxizmat"ni rivojlantirishning 2030-yilga mo'ljallangan taraqqiyot strategiyasini shakllantirish va boshqa shu kabilardan iborat.

Umuman, Respublikamiz iqtisodiyotini taraqqiyotning yangi bosqichi hisoblangan "Yashil" iqtisodiyotni shakllantirishda agroiqtisodiyotning asosiy richagi hisoblangan agroxizmatni rivojlantirish va bunda sohada yangi tuzilma "yashil agroxizmat" tizimini shakllantirish muhim iqtisodiy imkoniyatlarni ochib beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2020-yil yanvar "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi" 2022-yil yanvar / <https://president.uz/uz/pages/view/strategy>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 28-apreldagi "Raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni keng joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–4699-son qarori, <https://lex.uz/docs/4800657>.
3. Mirzayev Q. J., Shavqiyev E. Sh., Janzakov B. K. Innovatsion iqtisodiyot. O'quv qo'llanma – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. – 298 bet.
4. Mirzayev Q. J., Boboqulov S. B., Janzakov B. Q. Raqamli iqtisodiyot / O'quv qo'llanma/ Samarqand.: SamISI, "STAP-SEL" MChJ. Nashriyot matbaa bo'limi, 2022-y. – 288 bet.
5. Mirzaev Kulmamat Djanzakovich and Janzakov Bekzot Kulmamat Ogli. "The analysis of impact of factors influencing leadership abilities" 湖南大学学报 (自然科学版) 49.09 (2022).
6. Mirzaev K. et al. Approaches and issues for developing livestock services in Uzbekistan //Perspectives of Innovations, Economics and Business, PIEB. – 2011. – T. 8. – №. 2. – S. 23–25.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining

2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

